

„**Archiva Moldaviae**”, Iași, II (2010), 465 p; III (2011), 476 p.; IV (2012), 545 p.

Publicată sub egida Societății de Studii Istorice din România, prin efortul unei tinere echipe de istorici coordonată de Dorin Dobrințu, revista „Archiva Moldaviae” și-a propus încă de la primul număr – apărut în 2009 – să contribuie la impulsivitatea cercetării istoriei Moldovei în cadrul contextului central-est-european, respectiv să introducă în circuitul istoriografic surse documentare inedite cu privire la trecutul istoric al acestei provincii. Luând în considerare conținutul numerelor I-IV apărute până în prezent, putem aprecia că dezideratele enunțate la apariția acestei reviste au fost pe deplin atinse. Astfel, numerele II (2010), III (2011), IV (2012) conțin un spectru larg și variat de contribuții științifice, care, din punct de vedere temporal, acoperă o perioadă cuprinsă între secolele XVI-XX. Tematic, articolele și studiile publicate în cele trei numere se remarcă de asemenea prin varietatea temelor de cercetare abordate precum și prin interpretările propuse.

Astfel, demne de remarcat sunt studiile și articolele de istorie politică (sec. XVI, domnia lui Ioan Vodă cel Cumplit, etc.), genealogie, istorie instituțională, istoria minorităților, istoriografie, curentele culturale din secolele XIX-XX etc. Chiar dacă majoritatea contribuțiilor științifice tratează cu precădere istoria spațiului cuprins între Carpați și Prut, totuși, așa cum era firesc, revista „Archiva Moldaviae” publică un număr important de studii și articole consacrate istoriei Basarabiei în secolele XIX-XX. În acest sens se cuvin remarcate îndeosebi contribuțiile ce tratează situația Basarabiei sub ocupația țaristă ori politica de sovietizare – cu multiplele sale fațete – promovată de URSS în perioada 1940-1991, contribuții ce au la bază surse arhivistice de prim rang, păstrate la Chișinău ori Moscova, în mare parte inaccesibile cercetării istorice românești.

O altă rubrică importantă care se regăsește în conținutul numerelor II-IV al revistei „Archiva Moldaviae” este cel referitor la publicarea de documente. Astfel, în cadrul acestei rubrici întâlnim prezentări referitoare la trecutul instituțional al arhivelor, fonduri arhivistice sau colecții de documente medievale, moderne și contemporane, respectiv surse arhivistice referitoare la diferite evenimente istorice punctuale (rebeliunea legionară, congresul de științe istorice din București etc). Documentele publicate – ce provin atât din arhivele românești, cât și din cele străine (germane, rusești, etc.) sunt inedite, relevante pentru cercetarea istorică, în măsură să contribuie la revizuirea ori nuanțarea unor opinii istoriografice „clasice”. În fine, în afară de categoriile de studii și articole amintite anterior, revista conține de asemenea rubrici consacrate dezbaterilor științifice, respectiv recenziilor și notelor bibliografice.

Chiar dacă revista „Archiva Moldaviae” este o apariție relativ recentă, totuși, prin varietatea sa tematică și interpretativă, prin spiritul inovator care se degajă din punct de vedere metodologic și conceptual din paginile sale, prin contribuțiile originale și valoroase semnate de istorici consacrați sau în curs de consacrare, români și străini deopotrivă, revista și-a câștigat un loc binemeritat printre cele mai importante publicații științifice de profil din România.

Ottmar Trașcă

„**Annales historici Presovienses**”, Prešov, vol. 8/2008, 9/2009, 10/2010 ISSN 1336-7528

„Annales historici Presovienses” (AHP) este un periodic de specialitate care apare la Prešov (Slovacia) începând cu anul 2001, fiind publicat de Institutul de Istorie care funcționează pe lângă Facultatea de Filosofie a Universității din Prešov (Slovacia) și de Centrul de Cercetări Socio-Istorice și de Istorie Culturală, centru de excelență, constituit în cadrul aceleiași universități.

Școala istorică de la Prešov este binecunoscută în comunitatea istoricilor din Europa Centrală, din România și Transilvania inclusiv, ea devenind extrem de vizibilă în plan științific, editorial și al manifestărilor științifice din ultimele decenii. Periodicul sus-menționat exprimă

„Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca”, tom LIII, 2014, p. 447-448

probabil cel mai bine tendințele și ariile de interes ale istoricilor de la Prešov, fără ca revista să le fie destinată exclusiv lor.

Numerele pe care le-am avut la dispoziție dovedesc o mare varietate a subiectelor abordate, de la analize pe fresce medievale, probleme de istorie confesională, geografie istorică, istorie economică, istorie urbană și până la istoria cărții și franc-masonerie. Aria geografică în care se încadrează majoritatea contribuțiilor este jumătatea răsăriteană a Slovaciei de astăzi, iar din punct de vedere cronologic predomină studiile de istorie medievală, premodernă și modernă și, desigur, de istorie contemporană.

Pentru a exemplifica varietatea tematică a studiilor publicate în cele mai recente numere ale „Annales historici Presovienses”, mă voi opri asupra câtorva dintre acestea. În nr. 10/2010 găsim un interesant articol semnat de Lucia Tokárová, *Cursul de mijloc al râului Torysa – importantă cale de comunicații în epoca romană, în contextul importurilor romane* (p. 31-53), în care autoarea analizează semnificațiile culturale, economice și politice ale unor produse romane (ceramică, fibule, obiecte de bronz și sticlă, monede), care au circulat dincolo de Limes, în Barbaricum, anume pe valea râului Torysa.

Dintre numeroasele studii dedicate istoriei confesionale și mai ales confesiunilor calvină și evanghelică din regiune, aș remarca articolul cunoscutului istoric Peter Kónya, *Biserica evanghelică și insurecția lui Francisc al II-lea Rákoczy* (nr. 8/2008, p. 72-89). Peter Kónya discută situația bisericii evanghelice înainte de insurecție, marcată de recatolicizare și persecuții și analizează încercările de îmbunătățire a statutului acestei confesiuni în cursul insurecției. Măsurile legale luate de dieta de la Szécsény și altele au dus la îmbunătățirea statutului comunității evanghelice la nivelul orașelor, în comunitățile rurale, la dezvoltarea educației confesionale evanghelice, la apariția unor publicații, nu în ultimul rând, la dezvoltarea conștiinței de sine a comunităților și a indivizilor. Autorul apreciază pozitiv rolul insurecției în istoria bisericii evanghelice, arătând că multe dintre manifestările din deceniile de mai târziu ale bisericii ca instituție și ale reprezentanților ei sunt consecințe ale câștigurilor dobândite în timpul insurecției. De remarcat că același autor publică în numărul 12/2012 un articol apropiat din punct de vedere tematic, anume *Ungaria de Sus și rolul ei în procesul de Reformă și Recatolicizare* (p. 75-89).

În deschiderea numărului 8/2008 găsim un articol interdisciplinar semnat de Marian Vizdal și Marek Vizdal, *Rezultatele utilizării programului Google Earth pentru prospecțiunile arheologice făcute în Câmpia slovacă de Răsărit și în regiunea Zaccarpatia din Ucraina* (p. 9-25).

Numerele revistei mai cuprind bibliografii și cronici ale activității instituțiilor editoare ale revistei și un număr important de recenzii ale unor publicații de specialitate apărute mai ales în Slovacia și Republica Cehă, dar și în Bielorusia, Marea Britanie, Polonia, Rusia, Ucraina, Ungaria etc.

Nu în ultimul rând, trebuie apreciată ținuta grafică a revistei, precum și faptul că fiecare articol (revista este publicată, cu mici excepții, în limba slovacă) are în deschidere un rezumat în limba engleză și o listă de cuvinte-cheie. Revista are vizibilitate prin faptul că, începând cu numărul 3/2003, ea este on-line în format full-text, putând fi astfel consultată cu ușurință.

Radu Mârza